

Mijn weekblad

Redacteur Ton Oosterhuis

Deze week sluit ik mijn reeks herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog maar af. Geen grootse verzetsdaden maar scènes uit het leven van alledag dat toch zoveel mogelijk gewoon doorging.

Een toneelvoorstelling in bezettingstijd

Een scène uit het toneelstuk Thijl

Door de goede zorgen van Hester Wandel, conservator van het Zaanse Museum aan de Zaanse Schans, ontving ik onlangs een foto met de vermelding “waarop de heer Oosterhuis staat afgebeeld.” Dat niet helemaal waar. Ik druk hem hierbij af. Van mij is alleen die gebalde vuist helemaal rechts. Ik was een van de vele figuranten die waren opgetrommeld.

Het is een foto met een verhaal. Hij werd genomen in de bezettingstijd. De Zaanse toneelvereniging *Kunst Veredelt* had het toneelstuk *Thijl* op zijn repertoire genomen. Dat was in onze ogen een verzetsdaad. *Thyl* was een bewerking van

Charles de Coster’s bekende roman over Tjil Uilenpiegel, de held van het verzet tegen de Spaanse overheersing. Dit stuk van Richard Flink was in AJC-kringen bekend door de opvoering in 1934 op het Pinksterfeest in Vierhouten, maar het had natuurlijk een bittere actualiteit gekregen toen de Zaandammers het tijdens de Duitse bezetting gingen opvoeren onder regie van Jan Lemaire Jr. Hoofdrolspeler Gerard Maas verwachtte elke avond na de voorstelling te worden gearresteerd en door de kier van het toneelgordijn gluurden we vooraf of er geen NSB-ers in de zaal zaten. Telkens als we met gebalde vuist “Vrijheid!” riepen, ging er een rilling van vreugde door de zaal. De afgebeelde scène betreft de bestraffing van een verrader, die de plannen van de rebellen aan de Spaanse bezetter had verraden.

Maar de vele succesvolle voorstellingen zijn alle zonder incidenten verlopen. Gerard is wel ondergedoken in het verzet, waaruit hij in 1945 is opgedoken als redacteur van *De Waarheid*.

Ik zou graag de namen van de betrokken toneelspelers en –speelsters hieraan willen toevoegen, maar mijn geheugen laat mij hier helaas in de steek.

Bijnamen van Hitler

Een van de zaken waarmee we ons tijdens de Duitse bezetting vermaakten was het verzinnen van bijnamen voor Adolf Hitler in alle mogelijke talen. Uit mijn geheugen schrijf ik er een paar op.

België: *Manneke Plons*

Bulgarije: *Slarottimof*

China: *Hang Kreng Hang*

Griekenland: *Odyzee*

Japan: *Foetsimoeti*

Jeruzalem: *Groot Boeffi*

Perzië: *Kelem*

Polen: *Pikinsky*

Portugal: *Lopez de Seein*

Rusland: *Moldimof*

Turkije: *Sla-n-em-n-leiki*

Er waren er ongetwijfeld nog veel meer.